

ERŐS VÁR

AMERIKAI MAGYAR EVANGÉLIKUSOK LAPJA

62. ÉVFOLYAM

1996. AUGUSZTUS No. 4 (299), Vol. 62, August 1996, USPS 178560 4. SZÁM

KÖNYÖRGÉS

A honfoglalás ezerszázadik évfordulójára, Szent István nap alkalmából

A mélységből kiáltunk Hozzád, nagy Királyunk, a honfoglalás ezerszázadik évfordulója alkalmából, neved ünnepe. Te, aki nagy őseid: Álmos, Árpád, Zsolt, Taksony, s Géza fejedelem méltó utóda voltál és beillesztetted nemzetünket neaz egyenrangú keresztény népek európai közösségébe, nézz le hazádra a csillagok mögül és hallgasd meg pusztulásra ítélt fajtánk könyörgését, miként évezredes történelmünk folyamán mindig megtetted ezt. Baj nagyon sok volt, de le tudtuk küzdeni a nehézségeket és nagy véráldozattal ugyan, de újraépítettük hazánkat. Ilyen, nemzeti létünket fenyegető veszedelem, mint amelyben szétdarabolt országod magyarsága ma él, még soha nem ért minket, Fajtánktól idegen kufárok, halálos ellenségeink bérencei igyekeznek mindent eladni és elpusztítani, amit tizenegy évszázad szorgalma, akarata, keresztény szelleme, s jövőjébe vetett hite alkotott.

Ezért fordulunk Hozzád könyörögve neved ünnepe. Tekints le ránk és hallgasd meg kérésünket. Soraink egyre fogynak, de az őseinktől örökségül kapott nemzethűséget, mely igaz példamutatás, megtartjuk, és Általad alapított hazánkat még életünk árán is megvédelmezzük, ha Isten is úgy rendeli. Te jól tudod, Nagyurunk, mit jelent az, amikor Amerikában, Ausztráliában, vagy a világ bármely más részén fizetjük az adót, de gondolatban szülőhazánkban élünk, mert múltunk, kultúránk, fajtánk szeretete, jövőjéért való aggodásunk örökre odaköt. Nézz hát ránk, akik megmaradtunk emigránsnak, mert biztosak vagyunk abban, hogy nem leszünk türelmedre és segítségére méltatlanok ezerszáz év küzdelme után.

958 éve, hogy a Mindenható, Aki országépítő munkádban egyedüli útmutatód volt, magához hívott, s azóta felülről véded tizenegy évszázadot megért országodat. Teszed ezt árva néped iránti hűséggel, meggyőződva arról is, hogy az Úr "azt bünteti, kit szeret", ahogy azt gályarabságra hurcolt hitvallóink hirdették. Úgy látszik, nagyon szeret. Láthattad a tatárokat, a másfélszázados török világot, majd az utána következő két évszázad szenvedéseit, melyeket Krisztus Urunkhoz könyörgő közbenjárásoddal "megfogyva bár, de törve nem" túléltünk.

Majd öldöklő századunkban hazánk és né-

pünk minden tragédiát végigszenvedett, ami egy évezredes nemzetet megbéníthat és jövőbe vetett hitét megingathatja. Főlöleges az események örökös ismételtetése, hiszen ott vannak körülötted a tanúk, a két világháború százezret kitevő hősei, akik életüket áldozták az emberibb jövőért. Áldozatuk mécseseinek vilá-

*Ah, hol vagy magyarok tündöklő csillaga,
Ki voltál valaha országunk istápjja?
Hol vagy István király?
Téged magyar kíván,
Gyászos öltözetben te előtted sírván.*

gító lángjai vádként kiáltanak, mert a látszat szerint minden önfeláldozás hiábavaló volt. Ellenségeink felelőtlensége és gyűlölete tönkretette hazánkat. Először megcsönkítetták, elszakították tőlünk véreink millióit, aztán leigázóink győzelmük mámorában elfeledve, hogy évszázadokon át védjük őket —, még súlyosbítozták gaztettüket, mikor az igazságot megcsúfolva koncul dobtak a keleti barbárságnak. Ötmillió testvérünk került primitív népek rabigájába, százezrek kényszerültek hazájuk elhagyására, az otthonmaradt tízmillió magyar pedig nemcsak önrendelkezési jogától fosztották meg, hanem elvették tőle Istenét, hitét, meghamisították történelmét, kultúráját, végül behajszolták erkölcsi romlásba is.

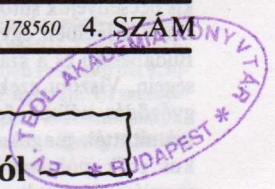
Aki figyelemmel kísérte az elmúlt félévszázad eseményeit, jól tudja, hogy mindez egy nemzetközi összeesküvés kiszámított tervei szerint történt. Azt is láthattad, nagy Királyunk, hogy néped a ránehezülő megalázást és nyomorúságot nem volt már képes elviselni, ezért megkísérelte ön maga felszabadítását a rabszolgaságból. Ez a tiszta szándék mégis elbukott, mert a keleti gyarmatosítók összekacsintottak szövetségeseikkel, a nyugati pénzvilággal, és azzal a hatalommal, mely Istent detronizálta, s a pénzt, a profitot állította helyébe, hogy azt imádjá. Így nem volt probléma a negyvenévvél ezelőtti szabadságharc vérbefojtása, s a nemzetnek a legmélyebb gazdasági, szellemi, s erkölcsi nyomorba való beletaszítása. Éhezett a nép, Királyunk! Éhezett Istenre, az igazságra, a szépségre, sőt nyomorúságában a betevő falatra is. Teljesen bizonyos, hogy felismerted ezt az

égbekiáltó megaláztatást, de azzal is tisztában voltál, hogy minden szenvedésnek megvan a határa, amikor sokmillió pária lelki feszültsége előbb-utóbb könyörtelenül elsöpör mindenemű parancsuralmi rendszert, legyen az barnára vagy vörösre festve. Fellázdadtak, mert közelálltak az agóniához, mely mindig akkor következik be, mikor a tisztességes emberi élet minden reménye kilátástalan. Bizonyára fajtád halálra ítéltetése fölötti keserűség késztetett, hogy világosságot gyűjts a kizsákmányoló rendszer által elhallgattatott és félreállított, gondolkodni tudó legjobbjaik agyában. Talán Te voltál, aki Nyíró Józsefnek, a Téged maradéktalanul tisztelő nagy írónknak szájába adta az örök igazságot kimondó szavakat (Magyar ünnep, 1944. augusztus 10):

"Szegény, félmeztelen népem, ki örökkön arcbőrét vitte foltnak a más dicsőségéhez, s utolsó rongyát is a becsületre pazarolta (...) Csak ütni, s szenvedni szoktatták. Zsebe azért van, hogy üres legyen. Saját tehenének is tartozik a tejárával, pedig elkoptatja körmeit a nehéz munkában, míg kiöltöti nyelve beverzi az ágy szalmáját. Ha megkötözték, holnapra annyit fogyott, hogy reggelre kihúzhatta kezét a bilincséből. Hiú gondja, hogy pénze fussa a koporsóra. Fejében valami hiba van, mert még most is bízik az igazságban (...)"

Megrendítő valóság ez, s Te tudod, Királyúr, hogy mennyire igaz minden szó, mely elzokogja a nagy reménytelenséget. Az üldözés, éhezés, megalázás feszültségét nem sokáig bírják az idegek, s 1956-ban bekövetkezett nemzeti tragédiánk után tanúi voltunk a ríktó díszletekkel álcázott látszatenyhülésnek, a napi gulyás, pálinka, fröccsök narkózisainak, miközben az "új arisztokrácia" bünszövetkezete a nyugati bankvilág jóvoltából dúskált az összelopkodott milliárdokban. Sajnos a "szabadvilágból" hazalátogatók ájuldoztak a "nagy jólét" láttán, húszdollárosokat huzigálva a cigányprímások vonójába, s a kettős műszakot végző — akkor még volt munka odahaza —, korán megöregedett, ifjúkori barátai előtt bérelt mercésesikkel hengegtek.

Nyolc esztendővel ezelőtt aztán megmozdult a föld. Nemcsak nálunk, hanem valamennyi rabországnak, mert felismerték, hogy Isten, haza, hit, ideálok, nemzeti kultúra és történe-

lem nélkül légüres térben élnek, s nincs remény a jövő építésére. Érdekes, hogy ezt a gyarmatosítók is azonnal észrevették, pedig sem vér, sem a legcsekélyebb lelki közösség sem kapcsolta őket össze a koldussá tett milliókkal. Elkészültek tehát a változásra. "Átkeresztelték" a mindenható pártot, levették a vörös condrát, s hófehér páncélba öltözött keresztelovagoknak álcázták magukat. Ez a látszat aztán több karrierista, Nyugaton élő közéleti vezető magával sodort, mert azt hitték, hogy eljött az idő kis pecsenyéjük sültögetésére. Ezért nagy lojalitásuk színeiben egymásnak adták a kilincset Budapesten és a szabadvilág "magyar" követéseiben. Viszont ezek a minden gátlás és meggyőződés nélküli fogadatlanság prókatorok elszámították magukat, mert amikor a tektonikus erők politikai Richter-skálája a kitérés pontjára ért, csak a rendszer új neve jelentett "változást". 1989. október 23-án következett ez be, mikor az ország ideiglenes elnöke a parlament erkélyéről az összegyűlt tömeg tudtára adta, hogy hazánk ezentúl nem *Népköztársaság*, hanem *Köztársaság*. Vagyis kizárólag az történt, hogy elhagyták a "Nép" szót. Egyébként minden maradt a régiben. Hallatlan cinizmusra vall, hogy szózatát arról az erkélyről intézte a nemzethez, amelyről 1956 nagy napjaiban kiadták a parancsot az ÁVO-nak, hogy tüzet nyisson a szabadságukért békésen tüntető sokaságra.

1990 áprilisában végül szabadon választhattott a magyar nép, mert a kommunizmus állítólag megbukott. Szomorú azonban, hogy a korteshadjárat során, Urunk Király, a Te "svájccisapkának" gúnyolva koronádat és jobbotdat használták fel cégérnek a politikai kufárok, hogy kegyes látszatot keltsenek ezzel. Szent ereklyéinket, e nemzeti klenódiákat, melyek bámeszködők számára kiállított múzeumi érdekességek, a "republica" propagálására használták fel. Pedig, akik átéltek az I. világháború óta eltelt évtizedek eseményeit, saját bőrükön tanulták meg, hogy az eddigi köztársaságok évezredes hagyományainkat taposták sárba. Tehát a "tanács" és "népköztársaság" elnyomást, szellemi és gazdasági nyomort jelentett a magyar népnek. Ilyen példák után lett hazánk "demokráciává", és magát keresztény-nemzetinek valló kormány állt az élére. Ezután mindenki abban reménykedett, hogy elkezdődik végre az új országépítés, négy évtized közönséges bűnözői elveszik méltó büntetésüket, majd megteremtik a demokráciának joggal nevezhető szabad országát. Sajnos rövidesen jött a nagy csalódás, amikor kiderült, hogy a kormány nem keresztény és nem nemzeti. Hamarosan elhallgattatták azokat a politikusokat, akik *magyarok* mertek lenni és ezt ki is mondták. Az ország kiárusításával viszont nem késlekedtek. Ami pedig megbocsáthatatlan bűnük, hogy Kárpátalját, a magyar őslakosságot

meg sem kérdezve, Ukrajnának ajándékozták anélkül, hogy az kérte volna. Ezzel megteremtették a precedenst a tót és oláh alapszerződések hazaárulásához. A nemzet erkölcsi, kulturális, gazdasági felemelésére nem jutott idejük, mert négyéves tevékenységük mintegy abból állt, hogy előkészítsék az utat valamiféle visszarendeződéshez, ami kétévi "sikerrel" is járt.

Hazánk tehát "szabad ország", vagy legalábbis azt állítják, hogy az. Ugyanakkor e nagy demokratikus fejlődésben ott tartunk, hogy ma a dolgozók, illetve azok, akik olyan szerencsések, hogy még van munkájuk, éppenséggel vegetálnak, a nyugdíjasok pedig majdnem éhenhalnak. Közben a "régi gárda" mindegyike a helyén van, vagy azok, akik az utódaik, és luxusszállásokból gyönyörködnek ebben a "demokráciában". Hírek szerint a nagy történelmi évforduló és Szent István napja alkalmából az új urak nagyarányú parádét rendeznek külföldi látogatók odacsalogtatására és a még ma is álló, ugyan átforgalmazott "felszabadulási" emlékműnél megrendezik a látványos túzjátékot.

Talán csodálkozva kéredez, nagy Királyunk, hogy miért mondjuk el mindezt Neked, Aki ismered a múltat, a jelent, és a jövőt is. Éppen a jövő megalapozásának a szándékából történt ez, melyhez a Te segítség nélkül nem lehet nekifogni. A nagyvilág diaszpóráiban élő magyarság ugyanis lemérte, hogy öt évtized nagyon hosszú idő, mely alatt a félelem, a nyomor, s a közöny megbénította népünk cselekvőképességét. Könyörgünk hát Neked, István Urunk, és hívünk, hogy legyél szellemeddel, fajtádat szerető szíveddel, kemény kezűddel, életszentségeddel a jövő ezredévekig kitarító magyar bástya építője. Állj azok mögé, akiket méltónak tartasz e nagy feladat végrehajtására. Kérd a Mindenható, hogy adjon nemzetünknek olyan gerinces, hűségesen keresztény vezetőket, akik világnézetükért, hazájuk és fajtájuk jövőjéért, ha kell, fel is áldozzák magukat, hogy példát adjanak. De arra is kérünk, hogy büntess! Keményen lakoljanak mindazok a tőlünk idegen kártevők, vagy közlünk való árulók, akik ezeréves hazánkat porbadöntötték. Ne bosszúállás legyen ez, hanem kizárólag igazságszolgáltatás. S végül, adj tisztá észt, józan értékkövetelést a vezetésre hivatottaknak, legyen ébredés a hosszú fásult dermedésből, s töltsön el meggyőződés mindnyájunkat, hogy a Te szilárd, Isten által megszentelt alapokra épült országod fénye egyszer még bevilágítja az egész Kárpátmedencét.

—Dr. Fáy István (Welland)

100 x \$100 = SZÁZSZORSZÉP

Tíz éve volt utoljára, hogy az Amerikai Magyar Evangélikus Konferencia az *Erős Vár* olvasóhoz fordult szíves és bőkezű adományokért pénzállományának feltöltésére.

Most megint hasonló helyzetbe került az AMEK: tartaléki fogyóban vannak, s azt a leszükkült missziót is alig képes ellátni, ami még szolgálatát igényli. Különösebb gondunk az *Erős Vár* megjelenésének a biztosítása, a magyar evangélikus ügyek képviselője és szemelőtt való tartása országos vonatkozásban, szövevénygondozás (telefonon és levélben), hazai kapcsolatok ápolása, teológiai ösztöndíjak "felkutatása" és hasznosítása, adományok közvetítése, s egyéb más alkalmi szolgálat.

A kérés tehát az, hogy mindezekhez állhasson anyagi keret rendelkezésre. Vagyis kérem az *Erős Vár* olvasóit, hogy ezúttal az **Amerikai Magyar Evangélikus Konferencia** javára szíveskedjenek adakozni, kisebb-nagyobb adományokkal. Aki megengedheti magának, azt kérem, szíveskedjék \$100-t beküldeni, hogy minél hamarabb elérjük a "kampány" célösszegét, a \$10,000-t, ha akad még nyolcvannégy ilyen nemes adakozó — gondolom és remélem akad...

Minden adományt az *Erős Vár*-ban folyamatosan nyugtázzunk; aki úgy jelzi, annak az adományát emlékadományként. Minthogy az adományok az adóalapból levonhatók, szíveskedjenek csekket, pénzesutalványt a következőképpen kiállítani és küldeni:

(Az USA-ból és külföldről) **Hungarian Conference—ELCA, 9715 Lake Avenue, Cleveland, OH 44102-1229.** A "memo" vonalra írjanak ennyit: AMEK.

(Kanadából) **Hungarian Lutheran Church, 40 Shady Lane Cres., Thornhill, ON L3T 3W7.** a "memo" vonalra szintén írjanak ennyit: AMEK.

Szíves figyelembe még: Ilyen adományok függetlenek minden mástól, vagyis ezek nem számítanak előfizetésnek, felülfizetésnek, hátralékos előfizetések kiegyenlítésének, vagy akár AMEK tagsági díjnak; egyszerűen és egyenesen az Amerikai Magyar Evangélikus Konferencia szolgálatát támogatásukat biztosítják.

Az AMEK léte és munkája Istentől ihletett hivatás, ezért az Ő nevében szól a kérés az adakozásra, hiszen az Igéből olvassuk: "A jókedvű adakozót szereti az Isten" (2Kor 9:6-7).

Minden eddigvett adományért, s a jövőbeniekért előre is, hálás szívvel mondok köszönetet.

* * *

\$100: Balázs Dénes és felesége *elhunyt szeretteik emlékére* Bethlehem PA), D. Flisser Ferenc *szülei*, Flissár Mihály és felesége *emlékére* (Bethlehem PA), Kiss Antalné (Etobicoke ON), dr. Masztis Szilárd (Weston ON). **\$50:** Halászi László és felesége (sz. Hefty Ildikó) *Nt. dr. v. Hefty László emlékére* (Pueblo CO), Tomaj Gusztáv (Chicago IL). **\$25:** Özv. Üregdy-Nagy Józsefné *elhunyt szeretteik emlékére* (Lakewood OH). **Eddig összesen: \$1,685.00.**

—Bernhardt Béla, főesperes
az Amerikai Magyar Evangélikus Konferencia elnöke

IMÁDKOZZUNK!

Urunk, Aki abban mutattad meg hatalmadat, hogy irgalmas vagy: áraszd ki reánk is kegyelmedet, hogy célegyenest törekedjünk ígéreteid elnyerésére, és részesedjünk örökkévaló javaidban, az Úr Jézus Krisztus által, Aki Veled és a Szentlélekkel él és uralodik örökkön örökké. Amen.

ISTEN SZENTJEI

“Amiképpen szent az, Aki elhívott titeket, ti is szentek legyetek teljes életetekben. Mert meg van írva: Szentek legyetek, mert Én is szent vagyok” (1Péter 1:15-16).

* * *

Már most, ahogy szent a mi Urunk, az Isten, éppen úgy szent az Ő népe is. Ezért vagyunk mi mind szentek, ha hitben járunk. A Szentírás nem sokat emlegeti a halott szenteket. Inkább azokról beszél, akik itt a földön élnek. Dávid is azzal dicsekszik: “Uram, tartsd meg az én lelkemet, mert én szent vagyok.”

Aki keresztyén, az a Krisztussal minden Ő javában közösségre lép. Mivel pedig Krisztus szent, neki is szentnek kell lennie, vagy pedig tagadnia kell, hogy Krisztus szent. Ha meg vagy keresztyén, szent ruhát öltöztél fel, amely a Krisztus — mint Pál apostol mondja. A “szent” szó azt jelenti, ami az Isten tulajdona, ami Őt illeti, Neki szenteltetett. Ezért tanácsolja Péter is: “Akik Isten tulajdonaiul adtátok magatokat, rajta legyetek, hogy ne sodródjatok megint világi kívánságokba, hanem az Isten uralkodjék, éljen, s hasson bennetek. Akkor szentek vagytok, mint ahogy Ő szent.”

* * *

Nem magunkat, hanem Krisztust dicsőítjük, mikor ugyanazzal a szentséggel dicsekszünk. Mert hiszen attól vagyunk szentek, hogy benne vagyunk az Ő szenvedésében és szentségében.

Jól teszem, ha bűnösnek ismerem el magamat, amennyiben *rólam* van szó. De mert Krisztusban való hittemmel többé nem Ádám gyermeke vagyok, hanem Istené —, ennyiben valóságosan szent vagyok. Finom különbséget kell hát tenni! Mint ember és Ádám gyermeke, a pokolé vagyok. Még ha a magam választotta szenteskedés önkínzó életfolytatásának minden jócselekedetével dicsekedhetném is. El-kárhoznám és elvesznék, ha ezekre bíznám magamat.

* * *

De ha hiszed, hogy a bűneidért meghalt és megigazulásodért feltámadt Krisztusban *testvérségre és gyermekségre* jutottál, s erre meg is vagy keresztyén, akkor nyugodtan mondhatod: Ameddig ebben a testvérségben és gyermekségben maradok, nem vagyok Ádám gyermeke és nem vagyok bűnös. Ha te ezzel kérkedni mersz, ám tedd. Én a magam részéről, még mindig csak tanulgatom. Mert nem olyan egyszerű dolog az, hogy egy bűnös ember azt mondhatja: Szent Péter mellett ülök a mennyben. És mégis dicsekednünk kell ezzel a szentséggel. Mert mi más ez, mint igaz testvériség!

Tartsuk hát és nevezzük Krisztussal mi is szenteknek azokat, akik Igéjét bírják, kivált a megpróbáltatásokban és üldözésben. Bizony szentek, mégha egészen nyomorultak és gyengék is, és nincs rajtuk a szentség semmi különleges látszata. Mert a homlokára ugyan senkinek sincs írva, hogy megigazult szent-e, vagy nem, de az bizonyos, hogy ahol Isten Igéje van és gyümölcsözik, ahol szenvedik az érte járó szenvedést, ott bizonyosan élő szentek is vannak.

De megszólal a cselekedet-szentek hamis alázata: “Isten őrizzen az ilyen nagyralátástól, hogy szentnek nevezessük magunkat, holott szegény bűnösök vagyunk.” Ez mind abból a régi tévelygésből van, amely amikor szentségről hallott, a hatalmas cselekedeteket kutatta, mint melyekkel a szentek maguk érdemelték ki és szerezték meg maguknak a mennyországot. Mi pedig azt mondjuk, hogy Krisztus igazi szentjei bizony bűnösök és bűnösök is maradnak, akik nem szegyenlik elimádkozni a Miatyánkat: “*Szenteltesse meg a Te Neved; jöjjön el a Te országod; bocsásd meg a mi vétkeinket...*” Ezzel bevallják, hogy Neve nem bennünk szentelteti meg, országát nem ők hozzák el, akarata sem általuk történik meg. Ezek nem azért szentek, mert bűnnélküliek és cselekedetük szentté teszi őket. Ellenkezőleg, azért szentek, mert minden cselekedetükkel együtt is nem egyebek a maguk szemében kárhozott bűnösöknél. Idegen szentség teszi őket szentté, a Krisztusé, amelyet hitükben aján-dékba kapnak, s amely sajátjukká válik.

* * *

Az igazi szent nem állítja magát igaznak, hanem mindig csak könyörög megigazulásáért és szüntelenül vallja, hogy Isten országa *igaznak ismeri el* azokat, akik magukat bűnösnek ismerik el, s vétkeiken bánkódnak.

Ezért az újjászületett hívő egész élete abból áll, hogy a szív fohászkodásával, a cselekedet kiáltásával, a test fáradozásával mindig csak azt az egyet követeli, sóvárogja, s esdekli, hogy mindhaláláig lehessen megigazult, soha meg ne állapodjék, tényleges célhozérkezést soha ismerhesen, hanem mindig csak várja a megigazítást, mintha az halála órájáig birtokán kívül volna, mivel ő maga még mindig bűnben él és vesztegel.

* * *

Isten úgy végzett, hogy szentek legyünk lélekben. Isten azt akarja megmutatni hogy csak az a szentség, amit Ő végez bennünk. Így nevez bennünket szentnek a Szentírás, már e földi életben — Ha hiszünk.

Szentnek kell lenned, csak azt ne gondold, hogy magadtól, saját érdemedből vagy szent, hanem, tied az Isten Igéje, s a Krisztus igazított, szentelt meg, s adta neked a mennyet. Erről kell hitet tenned, ha keresztyén akarsz lenni. Mert Krisztus nevének leggyalázatosabb káromlása volna, ha tagadnánk, hogy az Ő vére mossa el bűnünket és tesz szentté. Hinned és vallanod kell tehát, hogy szent vagy, de nem a saját kegyességeddel, hanem a Krisztus vérével. Erre a hitre tedd fel az életedet, mindenedet, s bármi érje, vállaldd érte.

* * *

Olvasd: 1Korinthus 6:11 — 2Tesszalónika 2:13 — Cselekedetek 26:18 — Filippi 3:12. (“Jer, örvendjünk”)

— Luther

Innen-onnan, röviden

• Clevelandban, a nyugati oldalon lévő gyülekezetünkben nagy várakozással néznek új lelkészüket és felesége Magyarországról való érkezésének elébe. Az Amerikai Magyar Evangélikus Konferencia is osztozik ebben a lelkészvárában és előre is köszönti *Nt. Tamásy Zoltánt* és ugyancsak lelkész feleségét, *Nt. Tamásyné Molnár Évát*. Idejövételükön, az október 1-ével kezdődő szolgálaton legyen Isten gazdag áldása.

• A “Lutheran School of Theology at Chicago” szemináriumában az 1996/97-es tanévben újabb magyar ev. teológusok tanulnak a “Fuchs Frigyes és Irén Alapítvány” ösztöndíjával. Szeretettel várjuk augusztus végére *T. Molnár Erzsébet* IV. éves és *T. Marossy Attila* V. éves teol. hallgatót a budapesti Evangélikus Hittudományi Egyetemről. Egyben elbúcsúztunk az 1995/96-os tanév végével *T. Aradi György* V. éves ösztöndíjasunktól, aki Csikágóban bölcsész-magiszteri fokozatot szerzett, s hazatért teológiai tanulmányai befejezésére. Isten áldja meg mindhármukat tanulmányaikban és terveikben!

• Osztozunk *Nt. D. Brachna Gáborék* örömeiben, akiknek unokája, *Bonn-Brachna Eti* a Harvard Egyetemen “cum laude” eredménnyel szerezte meg régészeti oklevelét. Szakmai továbbképzését a new-yorki Szépművészeti Múzeum posztgraduális intézetében végzi. Szeretettel gratulálunk!

• A Magyarországi Evangélikus Egyház vendégeként vehetett részt június utolsó hetében a finn-észti-inkeri-magyar ev. lelkészek teológiai konferenciáján, tekinthetett meg egyházi intézményeket, s teremthetett/felújíthatott ismeretséget lelkészekkel, barátokkal *Bernhardt Béla*, az AMEK főesperese. Beszámolója anyagtorlódás folytán az októberi számra maradt.

• Meghalt *Rieker George* lelkész, aki Bell (Belopotoczy) Lajos után 1967 és 1984 között volt a new-brunswicki (NJ) magyar evangélikus gyülekezet lelkésze. Bár nem tudott magyarul, készségesen adott meg minden alkalmat, hogy az akkor már erősen csökkentszámú, magyarul beszélő híveknek az igényét anyanyelvi gondozásra kielégítse. 63 éves volt. Szeretettel emlékezünk rá a feltámadás hitének a bizonyosságával.

—(EVHír)

Merre tartasz, Amerika?

A vallásszabadságot sokféleképpen lehet értelmezni és visszaélni is vele. Amerikában több mint tízezer szekta, vallás létezik. Ezekről sokszor nem lehet megállapítani, hogy tulajdonképpen hová tartoznak és mit hirdetnek. Semmi közülük sincs az Istenhíthez. Valaki így zavaros gondolatait akarja terjeszteni, inkább csak jó üzlet reményében.

A Clinton-nemzedék kedvenc énekes volt Presley Elvis (Elvis Presley), akit rajongói halála óta királyként — *King* — emlegetnek, Memphisben szobrot emeltek neki, s búcsújáráhellyé tették *Graceland* nevű otthonát. Ott síremléke is van. Most végre "egyház" is keletkezett tiszteletére a pennsylvániai Bethlehembben, az ottani Lehigh Egyetem területén.

Két vállalkozó szellemű üzletember, Farndu Mort és Edward Karl tréfának szánta, amikor megalapította a *First Presleyterian Church of Elvis The Divine*, azaz az Isteni Elvis Presleyterianus Egyházat. Kompjuterben szerveztek kb. 200 hívőt és számukra hetenként közvetítik a szertartást. Az egyetem kápolnájában Jézus szobra alá helyezik Presley bársonyra festett képét, Farndu rövid imát intéz hozzá, felel a megjelentek kérdéseire, felhívja őket, hogy jöjjenek az oltárhoz és igyanak egy pohárnyi pepszikólát, a *King* hagyományos kedvenc italát. Ezen a szertartáson kb. hatvan személy, diákok és egyetemi alkalmazottak vesznek részt.

A kápolna előtt azokat az ételeket és tárgyakat árulják, amelyeket Presley házában szokott tartani: virsli, szalonna, hülés elleni orvosság, olcsó szivarok, hasajtós rágógumi, mogyoróvaj, s banán. Természetesen trikóingek és az *internet* hálózaton keresztül tagsági igazolványok is kaphatók. "Más vallások azt mondják az embereknek, mit ne egyenek. Mi azt mondjuk, mindent ehetnek, csak háziállatokat és rágszalókat nem. A test így növekszik Elvis szellemében", mondja Edwards.

Remélik, hogy hamarosan kiadhatják Elvis új, javított testamentumát. Farndu 300 oldalas könyvet állított össze, ami Elvis életét írja le és a jóslatot Elvis visszatérésére, amikor vörös *Cadillac* kocsiján leszáll a mennyből és hiveinek zsíros falatokat dobál. Kiszégezték Elvis harmincegy parancsolatát a kápolna ajtajára, amely szerint a presleyizmus tanítása

az, hogy egyék az ember naponta hatszor (s közben még nassolhat is), nézzen naponként Las Vegas felé, zárandokoljon *Graceland*-be, és harcoljon a *antielvis*, Jackson Michael ellen. Presley Lisa Maria a presleyizmus hercegnője, akit megbabonázott, megtevesztett a kesztyűs ördög.

Bár Farndu és Edward mindezzel a rosszízlésen túl az istenkáromlás határát közelítette meg, szerintük azonban a hallgatóság közül senki sem botránkozott meg. Raposa Mike, a Lehigh Egyetem vallásánára szerint egyesek ugyan sértve érzik magukat, de mások nem. Szerinte a szeretet után a legfontosabb keresztény erény a humorérzék. Egyébként az új "egyház" az *internet* hálózaton is elérhető.

Az amerikai egyetemeken igen komoly oktatás folyik, de sokszor a legkülönlegesebb tárgyakat is hallgathatják a diákok. Így van olyan intézet, ahol mexikói népzeneből, vagy versenyúszásból is lehet vizsgázni, ami a bizonyítványba is bekerül. Bethlehembben, Philadelphiától 50 mérföldnyire, a Lehigh Egyetemen Girardot Norman vallásánár "Jézus, Buddha, Konfúcius, Elvis" címen tart előadássorozatot. Hogy Elvis milyen alapon került a másik három mellé, azt nem tudni, hacsak nem tudatos vallásrombolás volna a cél. A diákok az előadások keretében tanulhatnak a korai vallásokról, a *pop*-kultúra nagyjairól, s a Presley-tünetéről. A különöcség ellenére, Girardot szerint, van ennek komoly oldala is. "Mindegyik vallás kicsinyben kezdte, először mindegyik szokatlan és szektajellegű volt. Némelyik túlélte, mások nem."

Amerikában ki lehet figurálni a keresztény Istenhitet, a keresztény egyházak tanításait, magát Jézus Krisztust is; az ilyesmi semmiféle következménnyel sem jár. Tanulhatnánk a nemkeresztény vallásoktól, például az iszlámtól, ahol a vallás, vagy Mohamed próféta megsértése halálos ítéletet von magával. Rushdie Salmant hat évvel ezelőtt Khomeini iráni ayatollah halálra ítélte, mert a "Sátáni versek" c. regénye megsértette az iszlám vallást. Ezt az ítéletet Khomeini halála után sem sikerült visszavonatnia. Az író azóta is rettegetésben és számkivetésben él.

Nekünk is kötelességünk lenne a kereszténység kufárait és rombolóit megállítani, de legalább megfékezni. —Sz. I. (Florida)

KÖZÖS DOLGAINK

1992-ben volt a rendszerváltozás utáni első világtalálkozó a világban szétszórta élők magyarság számára. Akkor határozták el, hogy négyévenként újra találkozzunk, hogy újra megbeszélhessük közös gondjainkat. Most érkezett el az ideje ennek a találkozásnak. Június 13—18-a között zajlott le Budapesten a Magyarok IV. Világkongresszusa és ehhez kapcsolódott a Tudósok Találkozója.

Időszerűségét csak erősítette a honfoglalás 1100. évfordulójának eseménysorozata. "Nemzetstratégiai tanácskozásnak" jelölte meg az előkészítő bizottság és ennek szellemében folyt a tanácskozás — e stratégia legfontosabb kérdéseiről. Öt kérdés-csoportban keresték a válaszokat és megoldásokat.

Új nemzeteszmény megteremtéséről, egy másik a *megtámadott életről*, a megrendült családról, népességünk fogyásáról, népünk általános egészségi állapotának veszélyeiről, és az általános elszegényedésről a felelősség jegyében beszéltek a résztvevők. *Új gazdasági stratégia kialakításáról* és *kisugárzásáról* széleskörű eszmecsere folyt. Igen fontos kérdésként került elő a *magyar kultúra sorsa*. Hatalmas témakör volt a *kommunikáció kérdései*, a médiavilág szellemiségének tisztultabb kialakításáról szóló tanácskozás.

Az öt világrészről összegyűlt küldöttek a *múltunkat érintő történelmi elemzésekben is a jövő lehetőségeire fordították a fő figyelmet, mert él és eleven a hit a magyar jövőben, a határok fölött is egységet munkáló nemzet megújulásában*. Erről így szól az összegezés: "A nemzetek Európájának úgy akarunk alkotórészei lenni, hogy az integrációban az emberi jogok kiterjedésével Közép-, Kelet-Európa népeinek konfliktusai is föloldódjanak."

A kongresszus hallatta szavát szorító sorskérdésekről: "Létezésében az anyanyelv szabad használatát minden határon kívüli területen. Nincs elégtétele, sem kárpótlása az egyes államok által elkobzott egyházi, társasági, egyesületi, kulturális vagyonnak. Az új tulajdonlás a kisebbségek kizárásával történik. Ezek ellen a világtalálkozó résztvevői erélyesen tiltakoznak." (Folytatás a 7. oldalon)

Hangsúlyok a Magyarországi Evangélikus Egyház iskolapolitikájában

Közel hét évvel azután, hogy ismét működik evangélikus közoktatásügyi intézmény Magyarországon, igen jó érzés — némi szerénytelenséggel — evangélikus iskolákban tanító pedagógusok konferenciáján egyház és közoktatás kapcsolatrendszeréről beszélni.

Ahogy ez a történelemben lenni szokott, attól kezdve, hogy bekövetkezett az az esemény, amiben évtizedeken keresztül reménykedtünk, de igazán nem mertünk hinni — újraindult 1989. szeptember 1-én a Budapesti Evangélikus Gimnázium —, felgyorsultak az események. Pontosabban ekkor nyitotta meg a művelődési miniszter ebben a terebben (a Fásori Gimnázium dísztermében — Szerk.) az új tanévet, azt a tanévet, amelyben már az evangélikus gimnázium is újfent hozzájárult a közoktatáshoz. Ezt követően néhány év alatt a két világháború között működő evangélikus gimnáziumok többsége ismét megnyitotta kapuit.

Ezzel máris elképzeléseink első lényeges pontjához érkeztünk. Tudatosan a középfokú iskolát állítottuk a helyreállító, fejlesztő program élére. Rögtön tegyük hozzá, hogy a 10—18 éves korosztályban gondolkodva. Ezzel nem köteleztük el magunkat az iskolaszervezet vitájában — ha talán a többség valóban a nyolcosztályos gimnáziumhoz vonzódik is, nem feltétlenül nosztalgiából —, amit az is mutat, hogy mind-egyik variációra: 8+4, 6+6, 4+8 van példa iskoláink viszonylagos kis száma ellenére.

A hangsúly a korosztályon van. Ezen belül is, talán mondható, hogy a nagyobb hangsúly a 10—14 éveseken.

A szekuláris trend, a gyorsult serdülés révén még nagyobb figyelmet érdemel ez a korosztály. De ismeretes, hogy a híres, sikeres tudományos, vagy közéleti pályát befutott, korábbi fásori diákok is visszemlékezéseikben túlnyomó többségben azokat a tanáraikat említették meg, mint akik nagy hatással voltak életükre, gondolkozásuk alakulására, akik 10—14 éves koruk között tanították őket.

Torontói Magyar Ágostai Hitvallású Evangélikus Egyház

1996. szeptember 29-én, vasárnap
az istentiszteleti szolgálatot
délután 4 órai kezdettel

Ft. D. Dr. Harmati Béla
a Magyarországi Evangélikus Egyház
elnöklő püspöke végzi.

* * *
*Valamennyi hittestvérünket
és gyülekezetünk barátait
szeretettel hívjuk és várjuk
a Bond Street 116. sz. alatti
evangélikus templomba.*

De álláspontunk az iskolaszervezet vitájában egyben nyitottságukat is jelzi. Nem kívánunk mi dönteni, bizonyos modellt erőltetni, úgy véelve, hogy rendelkezünk a bölcsek kövével. Ebben a vonatkozásban is gyerek-, ill. családcentrikus a gondolkodásunk, ami a kínálat gazdagságát kell jelentse.

Az újraindítás nehézségei ellenére nem mondunk és nem mondhatunk le a minőségről. Számomra — ezt mindig hangsúlyoztam és hangsúlyozni fogom — ez az elsőszámú prioritás; ha azt kérdezik tőlem, mitől egyházi az egyházi iskola, mindig ez az első válaszom. Nem az egyetlen, de első. Az egyházi iskola minőségi iskola kell legyen. Az egyház számára nem kötelező immár az iskolafenntartó szerep. De ha vállalja, minőséget kell nyújtson. Nem öröm, de elbírnak — hiszen ahol emberek dolgoznak, ott hibák is akadnak —, ha fejünkre olvasnak igazságtalan döntéseket fegyelmetlenségek kapcsán, pedagógusok érdekebb stílusát, netán nem elég feszes gazdálkodást; amit nem bír el, az a képzés minőségi deficitje. Sokan érthetően a missziót várják az iskolától, mint egyházi intézménytől. Magam úgy vélem a missziót is elsősorban a minőségi képzés hordozza az iskolákban. Ezt tapasztalva figyelnek fel az egyháztól távolabb élő családok is arra, hogy mégiscsak nagy erő lehet az Istenhez tartozás, ha ilyen teljesítményre sarkall.

Az egyházi iskolákban természetes spirituális alkalmak hatékonyságát is elsősorban a minőségi oktatás, ennek révén az iskolák, a pedagógusok hitelessége készíti elő. Ebben a folyamatban természetesen meghatározó a közvetlen kapcsolat tanárok és diákok között. Az egyházban minden a hit és a szeretet, a misszió és a diakónia jegyében, érdekében történik. Ehhez képest valom az iskolákban a misszió és a diakónia közvetett prioritását, a minőség abszolút prioritása mögött. Ez azt is jelenti, hogy örülünk, ha hívő tanárnők, tanárok személyes példájukkal, diákokkal közvetlen kapcsolatban segítik őket az Istenkeresésben. De ez nem előírás, nem általános igény szemben a minőségi munkával, amit minden, iskoláinkban tanító pedagógustól elvárunk.

A minőségi igénynek még említhető két vonatkozása, részlete. Az egyik annak támogatása, hogy iskoláink az általánosan magas átlagszínvonalához képest is rendelkezzenek az oktatás valamely területén sajátos értékekkel. Például legyen erős az egyik iskola a matematikai, a másik a természettudományos vagy a nyelvi képzésben, irodalomban, netán művészi ágakban. Ez is hozzá tartozik ahhoz a gondolathoz, hogy az egyházi iskolák többletet, gazdagodást nyújtsanak az iskolarendszerben általában, illetve egy-egy településen saját színeikkel.

Lényeges elem a felsőoktatási intézményekben készülő törekvésének a segítsége. Ha nem is ítéhető meg az iskola munkája csupán abból, hogy milyen arányban kerültek tanulói az

egyetemre, főiskolákra, ez lényeges mutató az értékelésben.

Egymást kiegészítő, erősítő prioritások, hogy elsősorban az evangélikus családok gyermekei számára tartsuk fenn iskoláinkat, de hagyományaink és jelenünk egyaránt az ökumenizmus is erősítik. Ebben az összefüggésben ez azt jelenti, hogy nyitottak vagyunk más egyházak, felekezethez tartozók számára is.

E konferencia funkciói között igen lényeges a szakmai tevékenység erősítése előadások révén is, de különösen a különböző iskolákban rokонтantárgyakat oktatók konzultációi révén.

Szeretnénk, ha a jövőben többet tudnánk egymásról: az indulás éveit után a rendszeres tevékenységre — amely magában foglalja a szakmai megerősödést, az ellenőrzést, a közös alkalmakat — kerülne a hangsúly. Nem akarunk a NAT mellé valamiféle egyházi NAT-ot, továbbbi kötelezettségeket, ellenkezőleg azt szeretnénk, ha a pedagógusokat valóban a legjobb értelemben élnének az oktatás szabadságában rejlő lehetőségekkel. Ez nem zárja ki, hogy az iskolák, a pedagógusok ismerjék és alkalmazzák egymás értékes elképzeléseit.

Egyházi iskolatörvényünk és gondoskodásunk egyaránt közel áll a közoktatási törvényhez. Támogatni kívánunk, ezt eddig is tapasztalhatták, minden jó ügyet, a nyíregyházi versmondó versenytől a bonyhádi kulturális napokon keresztül a soproni programokig, értve ezen természetesen az oktatásban megjelenő törekvéseket is. Nem korlátozni, biztatni szeretnénk arra, hogy éljenek a törvényadta lehetőségekkel.

Iskolapolitikánkban a középfokú oktatás prioritása mellett helye van főként az óvodáknak, de esetenként az általános iskoláknak is. Ezen oktatási intézményeknél a gyülekezet az iskolafenntartó. Ez azonban nem jelenti azt, hogy az országos egyház, az oktatási-nevelési bizottság ne adna szakmai támogatást és különösen az intézmények indításakor anyagi segítséget is.

Óvodára számos helyen van igény. Általános iskolára olyan megfelelő létszámú evangélikussággal rendelkező településeken, ahol 3—18 éves korig kívánják kiépíteni az evangélikus iskolarendszert. Így Győrött, Orosházán, Sopronban.

Igen lényeges az iskolarendszerben a kollégiumok szerepe. Ha nem is értettünk egyet azokkal, akik szerint elsősorban nem is középfokú iskolát, hanem kollégiumokat kellene létesíteni, ez nem jelenti azt, hogy ne tulajdonítsunk megkülönböztetett jelentőséget a kollégiumoknak. Tartozunk is az egyház népének azzal, hogy azon települések — ilyen természetesen a többség — evangélikus fiataljai számára is elérhetővé tesszük a gimnáziumokat, ahol nem működik iskolánk. Oktatást és nevelést nem szerencsés szétválasztani. Ezért is fontos, hogy az önálló intézményekként működő kollégiumok is egységet jelentsenek, együttműködjenek

azokkal az iskolákkal, amelyeknek a tanulóiról gondoskodnak.

Némi, lehet egészséges önzés is van a kollégiumokat preferáló álláspontban, hiszen ezekben főként evangélikus diákok kapnak helyet, míg vannak iskoláink, ahol viszonylag csekély az evangélikusok száma. Magam mindig úgy véltém, hogy az egyház társadalmi szolgálatához, ennek hitelességéhez jelentősen hozzájárul az ökumenikus nyitottságú iskolarendszer.

Valójában még többről van szó. Ma sokféle teher rakódott a "liberális" jelzőre. Nem egyértelmű, nem tiszta fogalom. A már hivatkozott visszaemlékezéseikben iskolánk korábbi tanulóírták, hogy akkoriban — például a két világháború között — éppen az egyházi iskolák nyújtották a nyitottságot, a liberális, a sokoldalú megközelítést, tárgyilagos tájékoztatást a különböző nézetekről. Egyszóval, itt tehetek szert önálló gondolkodásra, formálódhattak széles látókörű, a saját nézeteitől eltérő felfogások befogadására, megértésére is alkalmas emberekké.

Magam úgy szoktam ezt megfogalmazni, hogy az egyházi iskolákban végbemenő szocializációs folyamat célja, ha tetszik az ideálja, a csak az Istentől függő autonóm ember. Ebből mi az önálló gondolkodást, az autonómiát tudjuk megcélozni. Különösen hangsúlyos ez egy a paternalista államot, a nyájszellemet előtérbe helyező korszak után. Reménységünk, hogy az autonóm nevelés a családdal közös, a családra irányuló missziói hatásokkal együtt sokaknál eléri az Istentől függő autonóm ember ideálját, méghozzá életreszólóan.

Ezen a konferencián nem foglalkozunk a hitoktatás problémáival, hiszen ez önálló, nagy téma, meghaladja az egyházi iskolák körét. A hitoktatás révén van jelen az egyház az iskola-

rendszer nagy egészében. De természetesen igen lényeges a hitoktatás az egyházi iskolákban is. Furcsa lenne, ha épp az egyházi iskolákban nem lenne megfelelő a hitoktatás színvonala. Lényegesen ez az egyházi iskolák sajátos feladata a lelkészutánpótlás segítségével való részvétel szempontjából is. Hangsúlyoztam az egyetemre készülők támogatásának a fontosságát, ennek mintegy sajátos része a teológiai tanulmányokat választók segítése. Természetesen ez sem kizárólagosan az egyházi iskolák feladata, de számukra kitüntetett feladat. Örvedetes, hogy már érezhető ezen a téren is az iskolák működésének fontossága.

Itt utalhatok arra, hogy egyelőre úgy látszik, hogy a felsőoktatásban az Evangélikus Hittudományi Egyetem — a Teológiai Akadémia — révén veszünk részt. Nem tervezzük más felsőoktatási intézmény működtetését. Bár figyelembe véve a felsőoktatás sokszínű fejlődését, nem zárható ki, hogy — valamilyen együttműködés révén — vállalunk feladatot főiskolai jellegű képzésben is.

A felsőoktatáshoz tartozik, s ez is jelzi, hogy valóban igen fontosnak tartjuk a kollégiumok működtetését, hogy a fővárosban már létesült evangélikus egyetemi kollégium és tervezzük ezek indítását más egyetemi városokban is.

Eötvös Lóránd véleményével szeretném zárni előadásomat, bár ő a felsőoktatásról szólt, úgy vélem mondandója a közoktatásban is igaz: *Egy iskola értékét tanárainak személyiségére adja meg; minden egyéb másodlagos.*

—Dr. Frenkl Róbert
a Magyarországi Evangélikus Egyház
országos felügyelője

(A fenti előadás április 20-án, az evangélikus gimnáziumok tanárainak I. országos konferenciáján hangzott el.)

Adományok nyugtázása

• AZ "ERŐS VÁR"-RA

Minden előfizetés a címszalagon kiemelten jelzett év végén jár/járt le. Köszönettel nyugtázzuk az 1996. március 16-a és július 15-e között az előfizetéseken felül beérkezett adományokat:

\$50: Markovics István (Spring Hill FL). **\$25:** D. Brachna Gábor (Fairview Park OH), özv. Üregdy-Nagy Józsefné *szeretettel emlékére* (Lakewood OH). **\$24:** Krivitsy Péterné (Asheville NC). **\$20:** Özv. Márton Józsefné *szeretettel férje emlékére* (Wappinger Falls NY), Wágner József (Bradenton FL). **\$14:** Varga Lajosné (Park Ridge IL). **\$13:** Madaras Lászlóné (Dedham MA). **\$8:** Németh Lajos (Bradford PA). **\$4:** vonBakonyi István (Valley City OH), v. DeCzító Ferenc (Los Angeles CA), Juhász Terézia (Cleveland OH), özv. Knodel Jánosné (Fairview Park OH), Lipták János (Willow Grove PA), Szigethy Béla (Bainbridge Island WA). **\$2:** Fülöp Katalin (Pasadena CA), Sala Norbert (Parma OH).

• A LÉBÉNYI EV. GYÜLEKEZET JAVÁRA

\$100: Black-Gray Erika *édesanyja Hoffmann Lóthárné emlékére* (Oakland CA).

• EV. TEMPLOM ÉPÍTÉSÉRE SEPSISZENTGYÖRGYÖN

\$500: Torontói Magyar Ökumenikus Áhítat (1996). **\$200:** Kovács Géza (Toronto ON). **\$100:** Horváth Lóránd (Etobicoke ON). **Eddig összesen: \$800.**

* * *

Szíves tájékoztatásul: Lapunkra az előfizetéseket és lapfenntartó adományokat Erős Vár névre és **P. O. Box 602148, Cleveland, OH 44102** címre kérjük beküldeni.

*

Az Amerikai Magyar Evangélikus Konferencia a hazai ev. egyházi iskolaügy és az ev. egyházi segélyszolgálat javára (felesben megosztva a magyarországi és az erdélyi magyar ev. egyház között) szívesen fogad el és továbbít adományokat. Csekket **Hungarian Conference — ELCA** névre és **9715 Lake Avenue, Cleveland, OH 44102** címre kell küldeni. A csekken kérjük az iskolát (Aszód, Békéscsaba, Bonyhád, Deáktér, Fásor, Győr, Nyíregyháza, Oroszháza) vagy a segélyszolgálatot ("Segély") megjelölni. Minden adományért hálás köszönetet mondunk.

AZ "ELCIC" ÁTSZERVEZÉSE

Az "Evangelical Lutheran Church In Canada (ELCIC)" egyház nyári országos közgyűlésen a legfontosabb határozatok közé tartozott az átszervezés. Az idők és az anyagiak követelményeképpen egyszerűsítik a központi igazgatást. Az országos püspöki iroda mellől megszüntetik az ügyosztályokat és helyüket szakbizottságokkal töltik be, melyektől gyülekezetközeli tevékenységet és irányító munkát várnak el. A közgyűlésen háladással emlékeztek meg az ELCIC alakulásának 10. évfordulójáról. A nyolcvanas évek közepén az akkori északamerikai evangélikus egyházak egy része egyesülésbe bocsátkozott. Ekkor keletkezett 1985-ben Kanadában az ELCIC és 1987-ben az USA-ban az ELCA. □

LELKÉSZHIÁNY

Az "Evangelical Lutheran Church in America" egyházban az ideai tanévre beiratkozott teológiai hallgatók száma — 1548 — 4.33%-kal kevesebb mint a tavalyi elsőéveseké. Csökkent ezévre a "fehér" hallgatók száma kb. 10%-kal, de 65-re növekedett a száma a fekete, ázsiai, hispán, s indián "gólyáknak", ugyancsak 10%-kal. Az 1995/96-os tanévben valamennyi új teológiai hallgató között a nők 46%-ot tesznek ki. Az ELCA egyháznak nyolc szemináriuma van, kettő Pennsylvániában, egy-egy Minneszotában, Illinoisban, Délkarolinában, Kaliforniában, Ohióban, s Iowában. □

A 40. ÉVBEN!

Testvérlapunk, az európai *Útitárs* ezzel az évvel 40. évfolyamába lépett. Az évfordulót méltató cikk — D. Terray László norvégiai lelkész tollából — megemlíti azt is, hogy Gémes István németországi lelkész a szerkesztési feladatát immár 25 éve látja el. Mind a lapot, mind a szerkesztőt szeretettel köszöntjük. □

AZ ÓTEMLOM 150 ÉVES

A délausztráliai Lobethalban az ótemplom felszentelésének a 150. évfordulóját ünnepelte meg az evangélikus gyülekezet. Úgy tartják, hogy a déli féltekén ez a legrégebb evangélikus templom. Egyébként mint iskolai kápolna még mindig használatban van, jóllehet a közelében épült újtemplom a gyülekezet életének a központja. □

BIBLIA 11 TÁJNYELVEN

Az afrikai Kamerunban a Bibliatársaság és az Evangélikus Egyház együttesen adta ki a Bibliát gbaya nyelven. Ezzel tizenegyre növekedett a kameruni tájnyelveken megjelentetett teljes Bibliák száma. □

A HETEDIK ÁZSIÁBAN

Raj P. Katakshama lelkésznot választották meg az indiai "Irgalmas Szamaritanus" Evangélikus Egyház főpásztorává. Püspöki beiktatására ősszel kerül sor. Az új püspök immár a hetedik a püspöknők sorában — négy szolgálat Európa-ban, kettő az USA-ban —, de első az ázsiai evangélikus egyházak vezetői között. Az 59 éves Raj püspökjelölt teológiai képzését Amerikában szerezte meg, s 1995. decemberében szentelték lelkésszé. □

Közös dolgaink

(Folytatás a 4. oldalról)

A határokon túli magyarokkal való egységünk hangoztatása érdekében a kongresszus kimondta: *“Olyan kapcsolat- és intézményrendszert kell teremteni, amely kifejezésre juttatja a három részre tagolt magyarság helyzetét és érdekeit, kialakítva a kárpátmedencei magyar kultúra, egyházak, és ifjúsági társulások közös intézményét és szövetségeit.”*

A Magyarok Világszövetsége érdekvédelmi szövetségként kíván működni, annak reményében, *“hogy öreg kontinensünk legtragikusabb sorsú országa, népe, békés alkotómunkára vágyó nemzete a harmadik évezred kezdetével a megnyugvás kapuján léphet be az Európai Unió országai közé.”*

A konferencia záróaktusaként a történelmi keresztény egyházak vezetői részvétellel és felszólalásával tartottak meditációsorozatot a Nemzeti Múzeum kertjében. Ebben a sorozatban evangélikus egyházunk nevében D. Dr. Harmati Béla püspök szólt, valamint felszólalt még Pátkai Róbert esperes, az angliai magyar evangélikusok elnöke is.

* * *

D. dr. Harmati Béla püspök, a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsa elnökének a meditációja:

Pál apostol ezt írja a 2Thesszalónikai levél 2. fejezete 15. versében: *“Testvéreim, álljatok szilárdan és ragaszkodjatok azokhoz a hagyományokhoz, amelyeket akár beszédünkéből, akár levelünkéből tanultatok.”*

Ragaszkodjatok a hagyományokhoz! A mai történelmi napon, ezen a történelmi helyen egyértelmű a bibliai útmutatás, amelyik meditációra, elgondolkodásra, és cselekvésre készítet. Ragaszkodjatok a hagyományokhoz! De hát milyen hagyományokra kell itt gondolnunk? Arról a bibliai, jézusi, apostoli tradícióról beszélünk, amelyik évszázadokon keresztül adott útmutatást népünknek. Ezt az élő tradíciót jelentették meg szentéletű királyaink, ezt képviselték ezer éven keresztül legjobb iskoláink. Rövid összefoglalását így lehet megadni: szeresd az Istent, tiszteld az Istent, és szeresd és tiszteld embertársaidat.

IMÁDKOZZUNK!

Urunk, Istenünk! Tarts meg minket a Benned bízó hit alázatosságában, hogy el ne bízunkodjunk, és ne ítélkezzünk mások felett, hanem meglássuk hibáinkat és tévedéseinket, és egyedül a Te kegyelmedben bízva célegyenest törekedjünk elhivatásunk jutalmára, Jézus Krisztus által. Ámen.

Ebben a tradícióban együtt voltunk és vagyunk Európával; nem most indulunk Európa felé, mindig is Európa voltunk és amíg ebben a bibliai hagyományokban maradunk, Európa is maradunk. Nem kell tehát új útmutatás, új hagyomány után néznünk! Az elmúlt évtizedekben Kelet felé, az új ideológiák irányába tájékozódunk inkább hivatalosan, most meg néhány éve a tengerentúli Nyugat lett a divat. Szükségünk van tehát az intésre, az elgondolkodásra, az önvizsgálatra.

Ragaszkodjatok a hagyományokhoz — azaz: hétköznap és ünnep, munka és törvényalkotás, család és egyes ember ismerje meg ezt a tradíciót, hiszen spirituális erő. lelki gazdagság, sorscsapások között is reménység lehet általa a miénk. Nem igaz, hogy “eladó az egész világ”. Nem kötelező mindenkinek a vulgármaterializmus szellemében az aranyborjú körül táncot lejteni! Vajjon komolyan tudjuk-e venni a jézusi szót, hogy nemcsak kenyérral él az ember”? Hadd idézzük Kölcseyt is: *“Ha elszakadunk saját múltunktól, létünket veszélyeztetjük.”*

Jaj nekünk, ha a tradíció nálunk átváltoznék tradicionálizmussá! Hiszen a tradíció az elődök, az ősök, a halottak élő hite, a tradicionalizmus pedig az élők halott, megmerevedett hite és meggyőződése. Átalakuló korunk sokféle nehézségeit spirituális megújulásunk erőivel küzdhetjük le, hiszen hagyományaink nélkül nemzetidegen lesz a gazdaság, emberidegen lesz az oktatás és az adminisztráció. Ahogyan Károli Gáspár bibliafordítása nyomán irodalmi nyelvünk kialakult, az apostoli hagyomány, az Istentszerető és embertisztelő magatartás megnevesítheti nyelvünket, gondolkodásunkat, közéletünket. A keresztény értékek nem múzeumba való kincsek, ünnepi alkalmakon előhozandó magatartásformák, hanem az egyént, a családot, a közéletet formáló, a másik ember javát, a köz javát, a haza javát szolgáló kincsek. Bennünk és általunk válhatnak jó szavá, becsületes munkává, igazsággá, s békességgé.

Európa és a világ nem tradíció nélküli, hagyománytalan, egysüetű internacinalizmust vár tőlünk, hanem az adni és teremteni, a kapni és átvenni tudó nemzeti spirituális egységek, értékes kultúrák egymást gazdagító közösségét.

Ragaszkodjatok a hagyományokhoz! Ezen a helyen illő szó: Talpra magyar! Veszélyben a haza, a tradíció, a hagyományaink! Testvéreim, álljatok szilárdan és ragaszkodjatok azokhoz a hagyományokhoz, amelyeket akár beszédünkéből, akár levelünkéből tanultatok. Ámen.

GYÜLEKEZETI HÍREK

CLEVELAND — ELSŐ

Beszolgáló lelkész: Juhász-Shepherd Ferenc

Templom- és lelkési hivatal: 2836 Martin Luther King Blvd. (44104). Tel.: (216) 721-7074. Vasárnapi istentisztelet de. 10 órakor, angol—magyar. Mihály Ernő gondnok telefonszáma: 561-7316. A lelkész otthoni telefonszáma: 941-2212.

* * *

CLEVELAND—NYUGAT

Templom: West 98 és Denison Avenue — Lelkési hivatal: 3245 West 98th Street (44102). Telefon: (216) 961-6895. — Istentisztelet minden vasárnap de. 9.30-kor angol, 10.45-kor magyar nyelven. Úrvacsoraszertés minden hó első vasárnapján és az ünnepnapokon. Vasárnapi iskola októbertől májusig 9.30-kor angol, 10.45-kor magyar nyelven.

Istennek tartozó alázaatos hálaadással adjuk hírül, hogy a július 10-én tartott lelkészválasztó közgyűlés 42:2 arányú szavazata folytán kibocsátott híványlevélre válasz érkezett: Nt. Tamásy Zoltán, jelenleg csóvári lelkés elfogadta a nem kevesebb mint három-évi tartamra szóló szolgálati meghívást. Szeretettel és izgalommal várjuk tervezett szeptembervégi ideérkezésére és vele együtt feleségét is, Nt. Tamásyné Molnár Éva, ugyancsak jelenleg csóvári lelkész. Adja Isten, hogy ezen a lelkész-gyülekezeti kapcsolaton az Úr áldása nyugodjék, s lehessen a szolgálat az Ő dicsőségére és az Ő népének épülésére. • Közvetlen és fontos feladatunk a parókia felújítása és berendezése, amihez egyaránt kérünk munkát (Kemes László főgondnokunk ad erre felvilágosítást) és áldozatos rendkívüli adományokat (idetartozik a lelkészpár költöttese is). • Június 14-én hívta magához az Úr 81 éves korában Bendik Anna testvérünket. Nyugodjék békében! Szeretteinek legyen vigasztalásul hitük a feltámadásban! • Nagy Ernő és ismételten dr. Kovács Károly testvérünk szorult kórházi kezelésre. Mindkettőjüket vezesse Isten teljes felgyógyulásra. • A lelkési hivatalt ismét lehet hívni a korábban megszokott számom: 961-6895. Szeptember végéig azonban Bernhardt Béla adminisztrátor-lelkész hivatalában csenget, ezért ne ijesszen el senkit, ha netán a kagyló felvételével “Saint Thomas Lutheran Church” jelentkezést hallanak. • “Áldott legyen az Isten, a mi Urunknak, Jézus Krisztusnak Atyja, Aki megáldott minket minden lelki áldással a mennyekben a Krisztusban” (Efézus 1:3). • A lelkészválas és -fogadás örömeiben legyünk együtt és egymással egyek az Úr előtt! —BB.

* * *

TORONTO

Lelkész: Bernhardt Béla főesperes

Templom: First Lutheran Church, 116 Bond Street — Lelkési hivatal (minden posta ide küldendő): 9715 Lake Avenue, Cleveland, OH 44102, USA; telefon: (216) 631-5007. — Istentisztelet (július, augusztus kivéve) a hó második és negyedik vasárnapján du. 4 órakor. — Felügyelő: dr. Raschka László, telefon: (416) 783-6938.

Osztjuk az örömet nyugatclevelandi testvérgyülekezetünknek a lelkési állás betöltésére nézve, mert arra számíthatunk, hogy Nt. Tamásyné Molnár Éva lelkéssel gyülekezetünk gondozásának az ügye is rendezésre kerül. Terv szerint először október 27-én szolgál közöttünk. • Fontos hír mindenki figyelmébe: Szeptemberben a “második” Istentiszteletet nem 22-én, hanem 29-én tartjuk, melyen Ft. D. dr. Harmati Béla, a Magyarországi Evangélikus Egyház elnöklő püspöke végzi a szolgálatot, Hívjuk, hívják hittestvéreinket és gyülekezetünk barátait közelről és távolról egyaránt. Püspök Urat szeretettel várjuk és köszöntjük előre is! • Nt. Griebing Erich, a “First

Church" volt lelkészének július 20-án bekövetkezett haláláról értesültünk. Reá, mint kedves és melegsívű házigazdára emlékezünk. Nyugodjék az Úr örökkévaló békéjében! • Az évadnyitó Isteniszteletet szeptember 8-án tartjuk, mely alkalommal az Úrvacsora is kiszolgáltatásra kerül. • A remélhetőleg sokak számára felhívást jelentő nyár lassan eltelik, s ismét a megszokottabb életrendi követelményekkel kell szembenéznünk. Ilyen maga az egyházfenntartás is, hogy gyülekezetünk teljesítse anyagi kötelezettségeit. Rövidesen az ún. "őszi körlevél" kopogtat be hittestvéreinkhez, az ahhoz csatolt boríték felhasználásával majd bőkezűen küldjék be évadkezdő adományukat. • "Aron vétettek meg; dicsőítétek azért az Istent, a ti testetekben és lelketekben, amelyek az Istenéi" (1Kor. 6:20). • Békesség és áldás legyen minden olvasóval. —BB.

* * *

Híreket csak azokból a gyülekezetekből közölhetünk, ahonnan azokat beküldik. Az októberi számhoz a lapzárta szeptember 15-én van. —Szerk.

HAZATÉRT LUTHER-KÉZIRAT

Az 1950-től a saint-louisi Konkordia Történelmi Intézetben őrzött, "Wider Hans Worst" c., 1541-ből származó Luther-kéziratot, melyben a reformátor politikailag figurázta ki a braunschweigi Henrik grótot, s melyben a legélesebb megkülönböztetést teszi az "igazi" és a "hamis" egyház között, visszaadták a magdeburgi kultúrtörténeti múzeumnak. A kéziratot a II. világháború végén a magdeburgi romok között találta meg egy amerikai baptista tábori lelkész, aki azt magával hozta és 1950-ben az említett intézetnek adta át megőrzésre "mindaddig, míg Magdeburg nem lesz többé szovjet megszállás alatt". Most az ún. fordulat után hat évvel a "hazatérés" bekövetkezhetett.

* * *

MEGTALÁLTÁK LUTHER BIBLIÁJÁT

A württembergi állami könyvtárban latinnyelvű könyvek és iratok összeírása folyamán minden valószínűség szerint rábukkantak Luther Márton Bibliájára. A Bibliát megvizsgáló szakértők a latin- és németnyelvű margójegyzetekből arra mernek következtetni, hogy a megtalált, 1519-ben nyomott Biblia valóban Lutheré volt, s ezt használta fel szétágazó teológiai munkájában, s éppen az 1534-ben megjelentetett, héber és görög forrásokra is támaszkodó, németnyelvű bibliafordításához. Természetesen máris akadtak olyan hozzáértők, akik kétségbevonják, hogy a jelzett Biblia Lutheré lehetett volna.

* * *

NEGYVEN ÉVE MÁR

Ausztráliában a Sydneyi Magyar Evangélikus Gyülekezet, melynek kezdetei 1950-re nyúlnak vissza, majdnem hatévi "algülekezeti" állományából negyven éve, 1956. március 25-én és május 13-án tartott közgyűlések határozatai folytán alakult önálló gyülekezetté. A gyülekezet lelkészei: Stolz Christopher felügyelő lelkész mellett Harmath Iván diakónus 1950—1956 (az "algülekezeti" lét idején), Bernhard Béla gyülekezeti lelkész 1956—1966, Kemény Péter missziós lelkész 1966—1978, Breglec Árpád gyülekezeti lelkész 1978—.

Mindennapi kenyér

Útmutató a Biblia olvasásához

1996. SZEPTEMBER

PÜNKÖSD UTÁNI 14. VASÁRNAP

Heti ige: Máté 25:40

1. Róma 11:33-36 — Máté 16:13-20
2. 2Sámuel 9:1-11 — Jeremiás 1:1-10
3. 5Mózes 24:17-22 — Jeremiás 1:11-19
4. 2Mózes 22:20-26 — Jeremiás 2:1-13
5. Ap.Csel. 6:1-7 — Jeremiás 3:1-10
6. Ézsaiás 58:7-12 — Jeremiás 3:19-4:4
7. Jeremiás 22:13-19 — Jeremiás 6:9-21

PÜNKÖSD UTÁNI 15. VASÁRNAP

Heti ige: Zsolt. 103:2

8. Róma 12:1-8 — Máté 16:21-26
9. Ézsaiás 40:15-26 — Jeremiás 7:1-15
10. Galata 5:16-23 — Jeremiás 7:21-28
11. 1Tesszalonika 1:2-10 — Jeremiás 9:22-23
12. 3Mózes 9:22-10:5 — Jeremiás 14:1-16
13. Efezus 1:3-14 — Jeremiás 15:10, 15-21
14. 2Tesszalonika 2:13-17 — Jeremiás 1961-13

PÜNKÖSD UTÁNI 16. VASÁRNAP

Heti ige: 1Péter 5:7

15. Róma 13:1-10 — Máté 18:15-20
16. Lukács 12:22-34 — Jeremiás 20:7-18
17. Zsoltárok 119:33-40 — Jeremiás 21:1-14
18. Ap.Csel. 27:21-26, 33-37 — Jeremiás 23:1-8
19. Példabeszédek 30:5-9 — Jeremiás 25:1-14
20. 2Tesszalonika 3:6-13 — Jeremiás 25:15-31
21. Lukács 6:20-26 — Jeremiás 26:1-19

PÜNKÖSD UTÁNI 17. VASÁRNAP

Heti ige: 2Timóteus 1:10

22. Róma 14:5-9 — Máté 18: 21-35
23. 2Sámuel 12:15-24 — Jeremiás 28:1-17
24. Jób 5:17-26 — Jeremiás 29:1-14
25. Zsidók 12:4-11 — Jeremiás 30:1-3; 31:1-14
26. Jakab 1:2-12 — Jeremiás 31:18:20, 31-37

IMÁDKOZZUNK!

Egyedül Neked köszönhetjük, Istenünk, hogy nem veszünk el örökre. Egyedül Tőled van az, hogy Jézus Krisztus áldozata lett a mi váltáságunk. Kérünk, véd ez szívünkbe, hogy elnemuljon bennünk minden dicsekedés, és megszólaljon ajkunkon a Te dicséreted, az Úr Jézus Krisztus által.
Amen.

27. Zsidók 10:35-39 — Jeremiás 36:1-32
28. Jakab 5:9-11 — Jeremiás 37:1-21

PÜNKÖSD UTÁNI 18. VASÁRNAP

Mihály arkangyal és minden angyal emlékezetére

Heti ige: Zsoltárok 34:8

29. Jelenések 12:7-12 — Lukács 10:17-20
30. Zsidók 11:1-7 — Jeremiás 38:1-13

1996. OKTÓBER

1. 1János 4:4-11 — Jeremiás 38:14-28
2. Zsidók 11:17-22 — Jeremiás 39:1-14
3. Ézsaiás 49:7-13 — Jeremiás 40:7-16
4. János 9:35-41 — Jeremiás 41:1-18
5. Zsidók 11:23-31 — Jeremiás 42:1-22

PÜNKÖSD UTÁNI 19. VASÁRNAP

Heti ige: 1János 4:21

6. Filippi 2:1-11 — Máté 21:28-32
7. Efézus 5:15-21 — Jeremiás 43:1-13
8. 1Tesszalonika 4:9-12 — Jeremiás 44:1-14
9. Máté 5:23-26 — Jer. Sir. 1:1-11, 17-22
10. Jakab 2:1-8 — Jer. Sir. 3:1-33
11. Máté 22:34-46 — Jer. Sir. 3:34-44, 55-59
12. Jakab 2:8-13 — Jer. Sir. 5:1-5, 16-22

PÜNKÖSD UTÁNI 20. VASÁRNAP

Heti ige: Jeremiás 17:14

13. Filippi 3:12-21 — Máté 21:33-43
14. Filippi 2:12-13 — 2Korinthus 1:1-7
15. Jeremiás 17:12-17 — 2Korinthus 1:8-11
16. Mikeás 7:18-20 — 2Korinthus 1:12-24
17. 4Mózes 12:1-15 — 2Korinthus 2:1-11
18. 2Mózes 15:22-27 — 2Korinthus 2:12-17
19. Judás 20-25 — 2Korinthus 3:1-11

PÜNKÖSD UTÁNI 21. VASÁRNAP

Heti ige: Mikeás 6:8

20. Filippi 4:4-13 — Máté 22:1-14
21. 5Mózes 27:11-16 — 2Korinthus 3:12-18
22. 2Mózes 18:13-27 — 2Korinthus 4:1-6
23. Malakiás 2:13-16 — 2Korinthus 4:7-12
24. Énekek Éneke 8:6b-7 — 2Korinthus 4:13-18
25. Efézus 5:25-31 — 2Korinthus 5:1-10
26. Máté 22:23-33 — 2Korinthus 5:11-15

PÜNKÖSD UTÁNI 22. VASÁRNAP

Heti ige: Róma 12:21

27. 1Tesszalonika 1:1-5a — Máté 22:15-21
28. Simon és Judás apostol emléknapja
1János 4:1-6 — János 14:21-27
29. Máté 15:1-11a, 18-20 — 2Korinthus 5:16-21
30. 1Mózes 13:7-18 — 2Korinthus 6:11-7:1
31. REFORMÁCIÓ ÜNNEPE
Róma 3:19-28 — János 8:31-36 —(B)

ERŐS VÁR
BOX 602148
CLEVELAND, OH 44102

PERIODICALS POSTAGE
PAID
CLEVELAND, OHIO

ELŐFIZETÉSE
LEJÁRT-E?